

ตำรับยาประสะไพล...สมุนไพรสำหรับสตรี

ภญ.กฤติยา ไชยนอก
สำนักงานข้อมูลสมุนไพร
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ยาประสะไพล ในบัญชียาหลักแห่งชาติจัดอยู่ในกลุ่มยารักษากลุ่มอาการทางสูติศาสตร์นรีเวชวิทยา เพื่อบรรเทาอาการระดูมาไม่สม่ำเสมอหรือมาน้อยกว่าปกติ บรรเทาอาการปวดประจำเดือน และขับน้ำคาวปลา ในหญิงหลังคลอดบุตร

รูปแบบยา

ยาแคปซูล ยาผง ยาเม็ด ยาลูกกลอน ปัจจุบันมีขายในโรงพยาบาล ร้านขายยาแผนโบราณ และร้านขายยาทั่วไป

สูตรตำรับ

ในผงยา 162 กรัม ประกอบด้วย เหง้าไพล หนัก 81 กรัม ผิวมะกรูด เหง้าว่านน้ำ หัวกระเทียม หัวหอม พริกไทยล่อน ดอกดีปลี เหง้าขิง เหง้าขมิ้นอ้อย เทียนดำ เปลือกสนเหว้า หนักสิ่งละ 8 กรัม การบูร หนัก 1 กรัม

ข้อบ่งใช้/คำแนะนำ

1. ระดูมาไม่สม่ำเสมอหรือมาน้อยกว่าปกติ
2. บรรเทาอาการปวดประจำเดือน
3. ขับน้ำคาวปลาในหญิงหลังคลอดบุตร

ขนาดและวิธีใช้

1. กรณีระดูมาไม่สม่ำเสมอหรือมาน้อยกว่าปกติ

ชนิดผง

- รับประทานครั้งละ 1 กรัม ละลายน้ำสุก วันละ 3 ครั้ง ก่อนอาหาร เป็นเวลา 3 - 5 วัน เมื่อระดูมา ให้หยุดรับประทาน

ชนิดแคปซูล ชนิดเม็ด ชนิดลูกกลอน

- รับประทานครั้งละ 1 กรัม วันละ 3 ครั้ง ก่อนอาหาร เป็นเวลา 3 - 5 วัน เมื่อระดูมา ให้หยุดรับประทาน

2. กรณีปวดประจำเดือน

ในรายที่มีอาการปวดประจำเดือนเป็นประจำ ให้รับประทานยา ก่อนมีประจำเดือน 2 - 3 วันไปจนถึงวันแรกและวันที่สองที่มีประจำเดือน

ชนิดผง

- รับประทานครั้งละ 1 กรัม ละลายน้ำสุก วันละ 3 ครั้ง ก่อนอาหาร

ชนิดแคปซูล ชนิดเม็ด และชนิดลูกกลอน

- รับประทานครั้งละ 1 กรัม วันละ 3 ครั้ง ก่อนอาหาร

3. กรณีขั้บน้ำคาวปลาในหญิงหลังคลอดบุตร

ชนิดผง

- รับประทานครั้งละ 1 กรัม ละลายน้ำสุก วันละ 3 ครั้ง ก่อนอาหาร ให้รับประทานจนกว่าน้ำคาวปลาจะหมด แต่ไม่เกิน 15 วัน

ชนิดลูกกลอน ชนิดเม็ด และชนิดแคปซูล

- รับประทานครั้งละ 1 กรัม วันละ 3 ครั้ง ก่อนอาหาร ให้รับประทานจนกว่าน้ำคาวปลาจะหมด แต่ไม่เกิน 15 วัน

ข้อห้ามใช้

- ห้ามใช้ในหญิงตกเลือดหลังคลอด หญิงตั้งครรภ์ และผู้ที่มิใช่
- ห้ามรับประทานในหญิงที่มีระดูมากกว่าปกติ เพราะจะทำให้มีการขับระดูออกมามากขึ้น

คำเตือน

- ควรระวังการใช้ยาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผู้ป่วยที่มีความผิดปกติของตับ ไต เนื่องจากอาจเกิดการสะสมของการบูรและเกิดพิษได้
- กรณีระดูมาไม่สม่ำเสมอหรือน้อยกว่าปกติ ไม่ควรใช้ติดต่อกันนานเกิน 1 เดือน
- กรณีขั้บน้ำคาวปลาในหญิงหลังคลอดบุตร ไม่ควรใช้ติดต่อกันนานเกิน 15 วัน

เอกสารอ้างอิง

1. คณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ. บัญชียาหลักแห่งชาติ บัญชียาจากสมุนไพร [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ:กลุ่มนโยบายแห่งชาติด้านยา สำนักยา; 2556 [เข้าถึงเมื่อ 4 ก.ค. 60]. เข้าถึงได้จาก: https://www.thaihof.org/sites/default/files/herbal_book_56_0.pdf